
ÖTÜKEN

DEDE KORKUT KİTABI

TÜRKİSTAN/TÜRKMEN SAHRA NÜSHASI

SOYLAMALAR VE 13. BOY

SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRMESİ

Orijinal Metin (Tıpkıbasım), Transkripsiyon, Aktarma

Prof. Dr. Metin Ekici

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1402
KÜLTÜR SERİSİ: 820

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-808-0

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Resmi: Ressam Dr. Mehmet Sağ, *Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi*, 100 x 120 cm, TÜAB, Haziran 2019.

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Baskı: Karakış Basım Matbaa Ambalaj ve Reklam San. Tic. Ltd. Şti.
Matbaa Sertifika Numarası 33820

İstanbul- Haziran 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Metin EKİCİ, 1963 yılında Denizli'de doğdu. Lisans öğrenimini Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamlayan (1984) Ekici, 1987-1989 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında sürdürdüğü yüksek lisans öğrenimini, *Dede Korkut Tesiri ile Teşekkül Eden Halk Hikâyeleri*, 1991-1996 yılları arasında University of Wisconsin-Madison'da sürdürdüğü doktorasını ise, *The Anatolian Cycle of Koroglu Stories*, başlıklı teziyle tamamladı. Türk Halk Bilimi, Halk Bilimi Teorileri, Türk Destanları konularında araştırmalarını sürdüren ve bu alanda pek çok yayını olan Prof. Dr. Metin Ekici, hâlen Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsünde çalışmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9

Giriş 15

Orijinal Metin (Tıpkıbasım) Transkripsiyon 27

Türkiye Türkçesine Aktarma 153

Sözlük 205

Dizin 213

ÖNSÖZ

Alp ozanlar erdemidir, mert yiğidi mert yiğide tarif etmek

Edebî yaratıcılığın temel ifade şekli olan sözlü ve yazılı gelenek arasındaki ilişki, yüzyıllardır Türk boylarının edebî üreticiliğinde pek çok eser ortaya koymuştur. Özellikle Türk destancılık geleneğinin yüzyıllar boyunca sözlü olarak yaratıp yaşattığı eserler, yazılı geleneğin de etkin olmaya başladığı yüzyıllarda hem sözlü hem de yazılı olarak kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Bu yüzyıllarda sözlü gelenekteki eserlerin bir kısmı, "müstensih" veya "yazıcı" adı verilen kişiler tarafından yazıya geçirilmiştir. Bu tür eserlere bu nedenle günümüzde "el yazması" adı verilmektedir. Ancak, matbaanın etkin bir şekilde kullanılarak bir eserin çok sayıda metninin üretildiği yakın zamanlara kadar, yazıya geçirilen eserlerin metin sayısı çok az olmuştur. Bu nedenle, sadece çok önemli olduğu kabul edilen dinî ve millî eserlerin belli sayıda yazılı metni üretilmiş ve bu yazılı metinler elden ele aktarılarak günümüze kadar gelmiş veya kaybolmuştur.

Türk destancılık geleneğinin yaratmış olduğu en önemli eserlerden biri olan Dede Korkut "soylama" ve "boy"ları, başka bir ifade ile Dedem Korkut'un bilgece sözleri ve destanî anlatmaları, yüzyıllar boyunca ozan adı verilen sanatçılar tarafından yaratılıp aktarıldıktan sonra Türk Dünyası'nın çeşitli yerlerinde yazıya geçirilmiştir. Ancak Türk kültür ve medeniyetinin çok değerli pek çok eseri için geçerli oluğu üzere, zaten çok az sayıda yazılı metni üretildiğini düşündüğümüz Dede Korkut'un söz ve anlatmalarını içeren yazılı metinlerin bir kısmı kaybolmuş, sadece birkaç metin günümüze kadar ulaşabilmiştir. İşte bu nedenle, bu türden yazılı metinler bir milletin tarih boyunca sahip olduğu pek çok unsuru içermesi bakımından bir kültür hazinesi değerine sahiptir ve kültürel miras olarak kabul edilmektedir. Üzülerek belirtmeliyiz ki bu miraslarımızın pek çoğu somut olarak ülkemizde bulunmamaktadır. Kaybolmadan günümüze ulaşan bu yazılı metinlere "nüsha" adı verilmekte ve bunlar çeşitli kütüphanelerde veya kişilerin ellerinde bulunmaktadır.

Dede Korkut soylama ve boylarının yazıya geçirilmiş pek çok metni olduğu düşünülmesine rağmen, yakın zamana kadar bunlardan sadece ikisi, biri Almanya'nın Dresden Kraliyet Kütüphanesi'nde; diğeri de Vatikan Kütüphanesi'nde bulunmuştur. Çeşitli tarihî kaynakların bütün Oğuz boylarının dillerinden ve ellerinden düşürmediğini söylediği bu kültürel yaratmaların yazılı metinlerinden sadece ikisinin günümüze kadar gelebilmiş olması son derece üzücü bir durumdur.

Bu üzüntümüzü nispeten azaltacak bir haberi; 2019 yılı Mart ayında bir kongreye katılmak için gittiğimiz Kazakistan'ın Mangışlak Eyaleti'nin Akdağ şehrinde aldık. Orada, İran'ın Türkmen Sahra Bölgesi'ndeki Kümbet-i Kavus şehrinden aynı kongreye katılmak üzere gelen Mohammad Ghojoghi ve Muhammed Veli Hoca ile tanıştık. Mohammad Ghojoghi, bana gelip beni o güne kadar gıyaben tanıdıklarını, hatta İran'da yayımladıkları bilimsel bir dergide benim bir makalemi neşrettiklerini söyledi. Türk

Dünyası'nın çeşitli sorunlarını konuştuğumuz sırada Veli Muhammed Hoca, yanında bulunan ve kendisi tarafından takılan kapağa Arap harfleriyle "Dede Korkud" yazılmış bir fotokopi metni gösterip bunun, evindeki bir yazmanın bazı sayfalarının fotokopisi olduğunu söyledi. Tam olarak ne olduğunu sorduğumda, bunun, Dede Korkut'un farklı bir metni olduğunu ve ilgilenip ilgilenmeyeceğimi sordu. Böyle bir metni görmek beni oldukça heyecanlandırmıştı, ancak metnin içeriğini göremediğim için fazla yorum yapmadım; ancak Dede Korkut hakkında yazılmış her eserle mutlaka ilgileneceğimi söyledim ve bir kopyasını istedim. Muhammed Veli Hoca, orada bana vesikalık bir fotoğrafını verdi ve "Bir gün gerekebilir." dedi. Fotoğrafı alıp çantama koydum ve çok anlamlandıramadığım bu sözlere cevap veremedim. Ben de kendisine bir kartvizitimi verdim.

Kazakistan'dan döndükten birkaç gün sonra elektronik ortamdaki e-posta adresime Veli Muhammed Hoca tarafından gönderilen bir mesaj geldi. Mesajı açtığımda içinde yazılı hiçbir açıklama yapılmamış, sadece ekinde jpg olarak taranmış oldukça fazla sayıda ek vardı. Başlangıçta bu dosyaları bilgisayarıma indirmekte zorlanmış ve kendisine mesaj yazıp bu dosyaları pdf olarak göndermesini istedim. Bir gün sonra gelen mesajda dosyanın pdf'si ve başka bir programla yüklenmiş jpg dosyası geldi. Bu defa dosyayı indirebilmiş ve bilgisayarıma kaydedebilmiştim. Bu dosyada toplamda; sonradan hazırlanmış bir kapak sayfası ile 61 sayfalık metin vardı.

Metne genel olarak göz atıp ilk birkaç sayfayı okumuş, başlıklar olup olmadığına ve yazı tarzına bakıp bazı noktalarla ilgili kendime notlar almış ve vaktim olduğunda ayrıntılı olarak incelemeye karar vermiştim. Çünkü dönem ortası olması bir yana, yıllardır gitmek için fırsat bulamadığım Özbekistan'da yapılacak uluslararası bir toplantıya katılmam gerekiyordu. Bu nedenle metni Nisan ayının ortasına kadar ayrıntılı olarak okuyup incelemek için zaman bulamamıştım. Dahası Nisan ayının sonuna doğru Bayburt'ta "Dünya Mirası Dede Korkut Uluslararası Sempozyumu" düzenlenecekti.

Metni, ancak Özbekistan'dan döndüğümde inceleme fırsatı bulabildim. Bir gün metni açıp tekrar ilk sayfaya baktığımda, ilk üç sayfadaki birkaç satırlık kırmızı ile yazılmış pasaj dışında, hepsinin aynı yazı tarzında yazıldığını gördüm. İlk sayfadan başlayan münacat tarzı soylamayı okuyunca, bu nüshanın, Dede Korkut metinleriyle ilgisini kuramamıştım. Daha sonraki sayfalarda yer alan hiçbir metnin, başlığının bulunmaması ya da farklı bir kalemle yazılmamış olması nedeniyle ilk bakışta metinlerin nerede başlayıp bittiğini anlamak kolay olmuyordu. Buna rağmen metni baştan sona gözden geçirmeye karar vermiş, sonraki sayfalarda da diğer nüshalardan bildiğimiz tarzda bir metin göremeyince Dede Korkut ile ilgisi olamayacağını düşünmüştüm. Ancak, sayfalar ilerledikçe metnin içinde Dede Korkut adının geçtiği yerleri görmek beni heyecanlandırmaya başlamıştı. Bulmak, görmek ve okumak istediğim, sadece bu soylama tarzındaki metinler değil, bildiğimiz veya bilmediğimiz bir Dede Korkut anlatmasıydı. En azından birkaç anlatma vardır diye düşünmeme ve 48. sayfaya gelmeme rağmen hâlâ soylama tarzında metinler vardı ama bir destanî anlatma yoktu.

Heyecanımın azalmaya başladığı bir anda okumaya devam ettiğim 48. sayfanın

ortasına doğru metin değişmiş, önceki iki nüshadan tanıdığımız Oğuz kahramanları için kullanılan sıfatlamalar akmaya başlamıştı. Okudukça bu anlatmanın ne olduğunu daha da merak etmiş, bildiğimiz bir Dede Korkut boyu olmadığını fark etmiş, bunun farklı bir anlatma olduğunu düşünerek metni okumaya devam etmiştim. Metni ilk okumam bittiğinde, aradığımı bulmuştum. Bir başlıkla adlandırılmış olmamasına rağmen, bu anlatma bilinen Dede Korkut anlatmalarından farklı bir boydu. "SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRDÜĞÜ BOY" olabilir miydi? Acaba 13. Dede Korkut boyu olabilir miydi?

Bu anlatmanın bazı noktaları tanıdık geliyordu ama emin olmak için bir karşılaştırma yapmak gerekliydi. Bu konuyu tartışabileceğim en yakınımdaki bilim insanlarında biri olan, yıllardır birlikte çalıştığımız, doktora tez danışmalığını yaptığım, iyi bir Dede Korkut uzmanı olduğunu her zaman her yerde gururla söylediğim Dr. Gürol PEHLİVAN'la konuşmaya karar verdim. Kendisi Manisa'da olduğu için uygun olduğu bir gün geldi. Bilgisayarımdaki yazmanın kopyasının yeni Dede Korkut nüshası ve sona doğru yer alan anlatmanın yeni bir Dede Korkut boyu olabileceğinden bahsettiğimde oldukça heyecanlandı. Hemen metni okumaya başladık ve okudukça ikimizde de var olan soru işaretlerinin yerlerini kesinlik almaya başladı. Dr. PEHLİVAN, yıllar önce yazdığı ve Ötüken Neşriyat'tan yayımladığı doktora tezinde böyle bir anlatma olma ihtimali üzerinde durmuş, iddiasının kanıtı olarak gördüğü bu anlatma, onu son derece mutlu etmişti. Bu bilgi, sadece bizde kalmamalıydı. Zaten birlikte katılacağımız Bayburt Üniversitesi tarafından düzenlenecek olan sempozyumda bunu bilim dünyasıyla paylaşmalıydık.

Bayburt'a gitmeden Muhammed Veli Hoca'ya mesaj yazıp bir bildiri sunacağımı, kendisi hakkında ve nüsha hakkında açıklama yapacağımı ve de bana nüshayı nerede, nasıl bulduğunu ve ayrıca kendi hikâyesi hakkında da yazmasını istedim. Bana, isminin açıklanmasını istemediğini, şimdilik bunun uygun olmadığını belirten kısa bir cevap yazdı. Vatandaşı olduğu ülkede karşılaşabileceği sorunları düşünerek, kendisiyle ilgili açıklama yapmayacağımı belirten bir cevap yazdım.

Sempozyuma daha önce başka bir bildiri başlığı göndermiş olmama rağmen, düzenleme kurulu ile görüşüp bildiri başlığımı değiştireceğimi bildirdim, ancak program basıldığı için yazılı programda değişiklik yapılamayacağını öğrendim, ama bildiri sunumu öncesinde gerekli açıklamayı yaparak yeni başlıkla bildiri sunmam uygun bulundu. Sempozyum için yeni bildirimi hazırladım. İzmir'den Erzurum'a, oradan da kıymetli bilim insanı, kardeşim Doç. Dr. Ahmet Özgür GÜVENÇ'in aracıyla Prof. Dr. Ali DUYMAZ'ın da bize katılmasıyla dört bilim insanı, gece geç saatte Bayburt'a ulaştık.

Ertesi gün sabah sempozyum salonuna gittik. Sempozyum programına göre dördüncü konuşmacı idim; ancak bir katılımcının gelmemiş olması nedeniyle üçüncü kişi olarak konuşacaktım. Açılış konuşmaları yapılacaktı ve ben aynı zamanda UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Somut Olmayan Kültürel Miras Komitesi Başkan Vekili olarak da orada bulunuyordum. Açılış konuşmaları yapıldı ve ardından birinci oturum için davet edildim. İlk iki konuşmacı bildirilerini sunduktan sonra kürsüye çıktığımda,

yılların deneyimine rağmen, oldukça heyecanlıydım. Sunumu görsel olarak hazırladığım için ilk görseldeki bildiri başlığı yansıya gelince salondaki dinleyiciler dikkatlerini sözlerime ve görsellere yöneltti. Salonun perdesinde yansılar aktıkça orijinal metinden verdiğim kopya görselleri ve anlattıklarım, bütün salonu etkilemişti. Herkes tarihî bir ana tanıklık ettiğinin farkındaydı.

Sunum sırasında, bu kitapta yer alan orijinal metni ne zaman ve nereden elde ettiğimi açıklarken, nüshayı elinde bulunduran kişiyi açıklamaya iznim olmadığını, kendisiyle Kazakistan'da tanıştığımı açıklamakla yetindim.

Bu nüshanın; Türk Dünyası'nın tamamına ait olması ve nüshayı bulan ve bana gönderen kişinin de yaşadığı coğrafyayı da kapsayan kadim adın doğru olacağı düşüncesiyle, "TÜRKİSTAN Nüshası" olarak adlandırılması gerektiğini söyledim. Bildirimin sonunda, bu nüshanın Dede Korkut soylamaları ve bir boyunu içeren "Üçüncü Nüsha" olduğunu, "Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Boyu"nun da "On Üçüncü Dede Korkut Boyu" olarak kabul edilmesi gerektiğini belirttim. Ayrıca, Azerbaycanlı bilim insanı ve yazar Kemal ABDULLA'nın *Yarımçak El Yazması* adlı romanın gerçeğe dönüştüğünü, hocam Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN'in sıklıkla kullandığı; "Gerçek hayali aştı." sözleriyle ifade ettim.

Sempozyumdaki oturum bittikten sonra başta yanı başımda oturan bilim insanları olmak üzere pek çok kişinin sorularıyla ve özellikle talepleriyle karşılaştım. Bu soruların çoğu nüshanın nerede olduğu, kim tarafından bulunduğu ve ne zaman yayımlanacağı hakkındaydı. Yazmayı elinde bulunduran kişiden izin almadan, bunu açıklamanın etik olmayacağını her yerde söyledim.

Sonrasında yazılı ve görsel basında pek çok haber yapıldı. Bu haberlerde doğru ve yanlış bir aradaydı. Doğru olan Dede Korkut'un yeni bir nüshasının bulunduğuydu. Yanlış olan ise bu nüshayı bulan kişinin ben olduğum şeklindeki ifadelerdi. Her zaman kullandığım ifade, "Bana elektronik ortamda gönderildi." şeklinde oldu.

Dede Korkut'un yeni nüshasını ve içindeki yeni anlatmayı tanıttığımı öğrenen gerek Türkiye'den gerekse Azerbaycan, Kazakistan, İran ve Türk Dünyası'nın diğer bölgelerinden pek çok dostum ve tanımadığım bilim insanı tarafından arandım. Bazıları duygularını sosyal medya ortamlarında paylaştı. Gönülleri Türk Dünyası sevgisiyle dolu bu güzel insanların güzel sözlerini duymak ve okumak beni de çok mutlu etti. Bu güzel düşünceli insanlara teşekkür ederim.

Diğer taraftan, çeşitli sosyal medya ortamlarında pek çok dedikodu yapıldı. Bunların tamamı cehalet ve kıskançlıktan başka bir şey değildi. Bu türden kıskançlık dolu yazıları görmedim, okumadım; sadece duydum. Bu nedenle de hiçbirine cevap vermedim, vermeyeceğim. Çünkü bu tür yazıları yazanlar, bana göre basittir. Ancak, yıllarını Türkoloji âleminde geçirip "Neden bu bana nasip olmadı?" kıskançlığıyla kendilerine yakışmayan sözleri yazanların, yazdıklarını tekrar okumalarında yarar olduğunu düşünüyorum. Türklük Bilimi sosyal medyadaki bu türden değersiz ve basit, bilime ve insanlığa hiçbir katkısı olmayan yazılarla ilerlemez.

Bu nüshanın bir an önce yayımlanması konusunda da çok fazla istek geldi. Türk

Dünyası'nın her yerinden bir an önce nüshayı görmek ve okumak istediğini belirten pek çok sözlü ve yazılı istek bize iletildi. Bu konuyu Ötüken Neşriyat'la görüştük ve kıymetli editörümüz Göktürk Ömer ÇAKIR Bey, bunu memnuniyetle karşıladı ve eserin neşri için mümkün olanın en iyisini yapacağını söyledi. Bu konuda kendisine ve Ötüken Neşriyat'a müteşekkirim.

Görsel ve yazılı basındaki haberler yanında, sosyal medya ortamlarındaki yazıların çokluğu beni de şaşırtmıştı. Çünkü, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu-SOKÜM İhtisas Komitesi'nde uzun yıllardır konuştuğumuz ve nihayet Türkiye, Azerbaycan ve Kazakistan komisyonları olarak birlikte hazırladığımız "Dede Korkut/Korkut Ata" dosyası, UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras "Temsili Listesi"ne 2018 yılında kaydedilmiş; ancak birkaç gazete ve internet sitesi haberi dışında kamuoyunda bir yankı uyandırmamıştı.

Mayıs ayı içinde Türk Akademisi tarafından düzenlenen bir toplantıya katılmak için UNESCO Genel Merkezi'ndeki bir toplantıya gittiğimde görüştüğüm bir başka akademisyenin, arka arkaya sorduğu pek çok soruya muhatap oldum. Önce bizi kutlayan bu kişi, benden yazmayı nerede bulduğum ve içeriği hakkında bilgi edinmeye çalıştı. Kendisine yazmayı gönderen kişi hakkında bilgi vermeyip sadece içeriği hakkında bilgi verdim. Bu toplantıdan birkaç gün sonra sosyal medya ortamlarında cehaletle dolu bir başka haber dolaştırıldı. "Dede Korkut'un Üçüncü Nüshası"nı bulan kişinin tespit edildiği, bu kişinin İran'da Tebriz'de yaşayan bir kişi olduğu haberi İran gazetelerine dayanılarak yazılmıştı. Ancak haberdeki söz konusu kişi, Muhammed Veli HOCA değildi. Yıllardır İran Türkmen bölgesini çalışan bir bilim insanı, aldığı ve okuduğu bu haberi sosyal medyada gururla paylaşıyor, UNESCO Genel Merkezi'nde bana sürekli sorular soran kişi de aynı haberi, kendi sayfasında tekrar tekrar paylaşıyordu.

Bütün bunlar benim Korkut Ata'ma ve Türk Dünyası'na duyduğum aşk ve muhabbeti daha da artırdı. Türklük Bilimi çalışanlarında gördüğüm beklentinin, bir an önce karşılanması gerekliliği kaçınılmaz oldu ve zaten büyük ölçüde hazırladığım bu çalışmayı, tamamladım. İşte elinizde olan bu eserin hikâyesi, böylece tamam oldu.

Bu kitabı hazırlarken okuyucuya kolaylık sağlaması için orijinal metnin tıpkıbasımı ile transkripsiyonlu metin birbirine eşlenerek karşılıklı sayfalar hâlinde verilmiştir.

Diğer taraftan Türkiye Türkçesine aktarılmış metin, orijinalindeki satır sayısına bakılmaksızın anlam esasına göre dizilmiştir. Bu nedenle aktarma metinde satırlar, bazen kısa bazen de uzun olmuştur. Ancak burada da okuyucunun orijinal ve transkripsiyonlu metni takip etme isteği düşünülerek her sayfanın orijinal metindeki sayfa numaraları [1b, 1a] şeklinde gösterilmiştir. Yine orijinal metinde bulunmamasına rağmen soylamalar, orijinal metindeki sırası dikkate alınarak [Soylama-1] biçiminde numaralandırılmıştır. Böylece okuyucunun soylamaları, birbirinden ayırması amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında bilimsel ve manevî yardımlarını gördüğüm pek çok meslektaşım, çalışma arkadaşım ve öğrencim oldu. Bazılarının ismini mutlaka anmam gerekiyor. Öncelikle bu kitabın özgün metini bulup bilim dünyasının ilgisine

sunan, benimle paylaşan değerli kitap araştırmacısı Muhammed Veli HOCA'ya sonsuz teşekkürler.

Bu kitabın hazırlanmasını sağlayan, ilk metin okuma anından sonuna kadar boş vakitlerinin tamamında yardıma gelen Dr. Gürol PEHLİVAN'a en içten duygularımla teşekkür ederim. Bu kitabın ilk hazırlık çalışmalarından itibaren yanımda olan, tarih ve tarihî silah bilgisi ve de eski metinlere hâkimiyetiyle desteğini gördüğüm, kardeşlik hukukumuz olan çalışma arkadaşım Doç. Dr. Abdullah TEMİZKAN'a hassaten teşekkür ederim. Yine bu çalışma boyunca her zaman yanımda olan, okuma sırasında metnin kontrolünü yapan, yorumlu transkripsiyon ve diğer teknik konularda her türlü desteğini sunan kıymetli öğrencim Dr. Fazıl ÖZDAMAR'a çok teşekkür ederim. Metnin okunmasındaki bazı sorunları aşmamızda bilgi birikimiyle yardımcı olan değerli dostum ve meslektaşım Prof. Dr. Ali DUYMAZ'a müteşekkirim. Bu kitabın dizin hazırlığı ve teknik konularda destek veren Arş. Gör. Recep Efe ÇOBAN'a çok teşekkür ederim. Yine her çalışmamda olduğu gibi, beni bu çalışma boyunca da yalnız bırakmayan meslektaşlarım Doç. Dr. Selami FEDAKAR ve Doç. Dr. Pınar FEDAKAR'a teşekkür ederim.

Türk kültürünün bütün alanlarında yayımladığı eserler yanında, bu kitabı özel bir çaba ile basma ve yayımlama konusundaki ilgi ve desteği için ÖTÜKEN Neşriyat editörü Göktürk Ömer ÇAKIR'a sonsuz teşekkürler. Ayrıca titiz ve özgün çalışmalarıyla bu kitabın en iyi şekilde okuyucusuyla buluşmasını sağlayan ÖTÜKEN Neşriyat çalışanlarına ve bu kitapta emeği olan herkese sonsuz teşekkürler.

Bir kültürel miras olma özelliğini dikkate alarak mümkün olduğu kadar en iyi şekilde hazırlamaya gayret etmeme rağmen, gerek okumada ve aktarmada gerekse diğer kısımlarda bazı eksik ve hataların olması kaçınılmazdır. Bütün bunların şahsıma ait olduğunu kabul eder, siz kıymetli okuyucularımdan peşinen af dilerim. Bana ve yayınevine iletilecek iyi niyetli her eleştiri ve katkıyı dikkate alarak bir sonraki baskıda bunları telafi edeceğimi belirtir, iyi okumalar dilerim.

Okuyucularımız için önsözü, Korkut Ata / Dede Korkut'un bir duası ile bitirelim:

"Hakk Teâlâ devlet ile bilgi versin."

GİRİŞ

